

SINTEZA

**la proiectul Legii cu privire la unele măsuri de sprijin a fermierilor
în legătură cu seceta din anul 2024**

Conținutul articolelor/punctelor din proiectul prezentat spre avizare și coordonare	Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
<p>Art. 2. În sensul prezentei Legi, următoarele noțiuni semnifică: creditorii – băncile definite potrivit Legii privind activitatea băncilor nr.202/2017; organizațiile de creditare nebancaară definite potrivit Legii cu privire la organizațiile de creditare nebancaară nr.1/2018; sucursalele băncilor și ale organizațiilor de creditare nebancaară din străinătate care desfășoară activitate pe teritoriul Republicii Moldova; furnizorii de inputuri agricole; asociațiile de economii și împrumut; Serviciul Fiscal de Stat. debitori – fermieri, persoane juridice sau fizice, indiferent de statutul lor juridic sau de modul lor de finanțare, din contractele de credit, respectiv leasing, precum și din contracte de furnizare (vânzare-cumpărare) a inputurilor agricole, încheiate cu creditorii.</p>	<p>Ministerul Finanțelor 14-05/230 din 10 septembrie 2024</p>	1	<p>Urmare examinării proiectului de lege cu privire la unele măsuri de sprijin a fermierilor în legătură cu seceta din anul 2024 (în continuare – proiect), Ministerul Finanțelor, în limita competenței funcționale, comunică următoarele.</p> <p>La art. 2 din proiect, noțiunea de „creditori” se propune să se expună în următoarea redacție: „creditori – bănci, definite potrivit Legii nr.202/2017 privind activitatea băncilor, precum și sucursalele băncilor din alte state care desfășoară activitate pe teritoriul Republicii Moldova; organizații de creditare nebancaară, definite potrivit Legii nr.1/2018 cu privire la organizațiile de creditare nebancaară; asociații de economii și împrumut, definite potrivit Legii asociațiilor de economii și împrumut nr.139/2007; furnizori de inputuri agricole și Serviciul Fiscal de Stat;”.</p> <p>Totodată, se propune definirea noțiunii de „input agricol” sau efectuarea referinței la actul normativ care o definește, în scopul asigurării facilității la nivel de aplicare și evitarea riscului de interpretare eronată a noțiunii respective.</p>	<p>Se acceptă. Explicarea noțiunii de „input agricol” a fost dată în Nota de fundamentare.</p>
<p>Art. 3. Prezenta Lege se aplică debitorului: (...) d) în 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei Legi,</p>		2	<p>La art. 3 lit. d) din proiect, cuvântul „emiterea” propunem a fi substituit cu cuvântul „adoptarea”, iar cuvântul „născute” - cu cuvântul „derivate”</p>	<p>Se acceptă parțial</p>
<p>Art. 3. Prezenta Lege se aplică debitorului: (...) d) în 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei Legi, a notificat toți creditorii despre cazul de afectare a culturilor agricole și a cerut acestora restructurarea/reeșalonarea sau, după caz, suspendarea obligațiilor de plată, născute din</p>		3	<p>De asemenea, atragem atenția asupra divergențelor dintre prevederile stipulate la art.3 lit. d) din proiect și informația prezentată la pct.3 din Nota de fundamentare în partea ce ține de termenul de restructurare/ reeșalonare sau după caz, de suspendare a obligațiilor de plată, or potrivit art.71 alin. (4) din Legea nr.100/2017 cu privire</p>	<p>Se acceptă. La art. 3 litera d) textul „și a cerut acestora restructurarea/reeșalonarea sau, după caz, suspendarea obligațiilor de plată, născute din contracte, pentru o perioadă de</p>

<p>contracte, pentru o perioadă de minim 6 luni. Notificarea se va realiza prin intermediul unei comunicări scrise (în formă liberă) care cumulează lista tuturor creditorilor și a datorțiilor aferente, astfel asigurând transparența în procesului de negociere;</p> <p>Art. 4. Prin derogare de la prevederile Codului civil al Republicii Moldova nr.1107/2022 (...) c) se prelungesc garanțiile financiare emise până la 1 septembrie 2024 de Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenorialului pentru creditele acordate debitorilor eligibili conform prezentei Legi, până la 31 decembrie 2025.</p> <p>Art. 5. Obligațiile de plată a debitorului care a respectat cerințele prevăzute de prezenta Lege, se suspendă de plin drept pentru un termen minim de 6 luni.</p> <p>Art. 7. Creditorii sunt obligați să examineze în termen de 30 zile calendaristice solicitările depuse de către debitor.</p>	<p>la actele normative (în continuare – Legea nr.100/2017), la interpretarea actului normativ se ține cont de nota de fundamentare care a însoțit proiectul actului normativ respectiv. Prin urmare, se consideră necesar revvederea proiectului și a notei de fundamentare întru asigurarea corelării dintre acestea pe aspectul dat.</p> <p>La Art. 4 lit. c), cuvintele „debitorilor eligibili conform prezentei Legi” se propun a fi substituite cu textul „debitorilor prevăzuți la art.3”.</p>	<p>minim 6 luni” a fost exclus.</p> <p>Se acceptă. Litera c) a devenit un articol separat la propunerea Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării.</p>
<p>4</p>	<p>La Art.5 din proiect, atragem atenția asupra faptului că prevederile acestuia comportă un caracter contradictoriu în raport cu prevederile art. 3 lit. d) și art. 4 lit. a) din proiect. Conform prevederilor art. 3 lit. d) și art. 4 lit. a) din proiect, restructurarea/ reeșalonarea sau după caz, suspendarea obligațiilor de plată se efectuează în baza cererii debitorului către creditor, iar din conținutul art. 5 se subînțelege că acest lucru se realizează în mod automat, în temeiul Legii date, fără necesitatea unor solicitări din partea debitorului în sensul dat. Prin urmare, se consideră necesar revvederea prevederilor date întru evitarea divergențelor la nivel de aplicare în acest sens.</p>	<p>Se acceptă. Observăm că proiectul de lege reglementează două dispoziții: suspendarea de drept a obligației de plată (art. 5) și suspendarea la cererea debitorului (art. 4). Articolelor a fost reformulate astfel încât să fie efectuată mai clar distincția între aceste două situații</p>
<p>6</p>	<p>La Art. 7 din proiect, după cuvintele „de către debitor” se propune completarea cu textul „, conform art.4 lit. a)”. </p>	<p>Se acceptă.</p>
<p>7</p>	<p>Cu referire la Nota de fundamentare, aceasta urmează a fi ajustată conform prevederilor art.30 din Legea nr.100/2017, care să includă capitolul 4.2. privind impactul sau lipsa acestuia asupra bugetului de stat.</p>	<p>Se acceptă.</p>
<p>8</p>	<p>Suplimentar, menționăm că în conformitate cu prevederile art. 6 alin. (3) din Legea nr.548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, orice proiect de act normativ al autorităților publice care privește domeniile în care Banca Națională are atribuții va fi adoptat după recepționarea avizului Băncii Naționale.</p>	<p>Se acceptă.</p>

<p>debitori – fermieri, persoane juridice sau fizice, indiferent de statutul lor juridic sau de modul lor de finanțare, din contractele de credit, respectiv leasing, precum și din contracte de furnizare (vânzare-cumpărare) a inputurilor agricole, încheiate cu creditorii.</p>		1	<p>Respectiv, considerăm oportun solicitarea opiniei Băncii Naționale a Moldovei asupra proiectului vizat, ținând cont de domeniul de competență al acesteia.</p> <p>Ca urmare a examinării proiectului de lege cu privire la unele măsuri de sprijin a fermierilor în legătură cu seceta din anul 2024, număr unic 775/MAIA/2024, comunicăm despre susținerea acestuia cu următoarele propuneri. 1. La Art.2, noțiunea "debitor" după cuvântul "fermieri" de completat cu următorul text: "astfel cum aceștia sunt definiți la art. 4 din Legea nr.71/2023 cu privire la subvenționarea în agricultură și mediul rural".</p>	Se acceptă
	<p>Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării 10 – 2829 din 10.09.2024</p>	2	<p>2. La Art.4, lit. c) de expus într-un articol separat, în următoarea redacție: "Art. 5. Termenul de scadență a garanțiilor financiare Termenul de scadență a garanțiilor financiare emise de Instituția Publică Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului prin Fondul de Garantare a Creditelor, care garantează creditele solicitate de către debitorii eligibili în corespundere cu prezenta Lege, se prelungește în aceleași condiții pentru un termen egal cu termenul restructurării/reșalonării creditului, dar nu mai mult de 31 decembrie 2025, cu condiția că creditul a fost contractat până la data intrării în vigoare a prezentei legi".</p>	Se acceptă
	<p>Banca Națională a Moldovei</p>	1	<p>Referitor la proiectul de lege cu privire la unele măsuri de sprijin a fermierilor în legătură cu seceta din anul 2024 (775/MAIA/2024), Banca Națională a Moldovei (BNM), în limita competențelor sale, comunică următoarele.</p> <p>1. Luând în considerare că proiectul de lege propune suspendarea obligațiilor de plată față de bănci, organizații de creditare nebankară (OCN) și asociațiile de economii și împrumut (AEI), semnalăm următoarele riscuri aferente măsurilor propuse:</p> <p>Riscul de supraîndatorare a debitorilor din domeniul agriculturii - plățile care vor fi pasibile de plată băncilor, OCN și AEI de către debitori se vor amâna, totodată, ulterior aceste obligații de plată se vor majora în rezultatul prelungirii sau renegocierii, iar în lipsa unor premise și prognoze reale referitor la fluxurile de</p>	Se acceptă. Nota de fundamentare justifică necesitatea intervenției prin funcția statului de garantare a securității alimentare a țării, care reprezintă un interes public.

		<p>mijloace bănești planificate, există riscul ca debitorii să se supraîndatoreze, iar creditele acordate să devină în scurt timp neperformante.</p> <p>Prelungirea/renegocierea creditelor în baza proiectului de lege, inclusiv în condițiile în care situația financiară a debitorilor este nefavorabilă și creditele deja sunt sau conțin premise de a deveni neperformante, ar avea drept efect doar amânarea problemei și asumarea unor riscuri excesive de către bănci, deoarece nu ar oferi posibilitate deplină acestora de a identifica la timp toate riscurile și eventualele probleme aferente creditului acordat, ceea ce ar duce la întreprinderea întârziată de către bănci a măsurilor de recuperare a creditelor neperformante, inclusiv de realizare a gajului (având în vedere practicile curente de înstituire a gajului asupra roadei viitoare/stocurilor de marfă, și, consecvent, problema actuală privind lipsa gajului).</p> <p>2. Având în vedere faptul, că dispozițiile proiectului de lege intervin în relațiile contractuale private ale subiecților la circuitul economic, considerăm necesară argumentarea interesului public urmărit prin intruziunea în drepturile și libertățile civile. De regulă, moratoriile sau scutițiile de la obligațiile plată față de anumiți creditori privați urmăresc neadmiterea falimentului unui număr semnificativ de debitori, care ar putea conduce la falimente în lanț în întreaga economie, prejudiciind, astfel, stabilitatea financiară. Pe de altă parte, obiectivele de salvagardare a anumitor categorii de debitori sunt urmărite prin mecanisme și instrumentele ajutorului de stat (a se vedea, spre ex., art. 5 din Legea 139/2012).</p> <p>Corespunzător, recomandăm reevaluarea proiectului din perspectiva scopurilor urmărite și, în cazul în care este identificat un obiectiv de interes public, pentru atingerea căruia sunt necesare măsurile prevăzute în proiect, evaluările și analizele respective urmează a fi incluse în nota de argumentare.</p>	<p>Se acceptă parțial. Referință la situația excepțională se face în Nota de fundamentare care face</p>
	2	<p>3. Ținând cont de caracterul excepțional al măsurilor propuse în proiectul de lege, care derogă de la regimul legal în vigoare privind executarea obligațiilor de plată,</p>	

		<p>considerăm necesar a se stabili expres la art. 1 că măsurile stabilite în proiectul de lege respectiv se aplică în contextul situației excepționale declarate în agricultură.</p>	corp comun cu actul normativ pe care-l însoțește.
	3	<p>4. La art. 2: - pentru a asigura claritatea și predictabilitatea prevederilor proiectului de lege, recomandăm a se determina (sau, dacă se consideră oportun, a se defini) cu certitudine care bunuri sunt vizate prin sintagma „inputuri agricole”;</p>	Explicarea noțiunii de „input agricol” a fost dată în Nota de fundamentare.
<p>creditori – băncile definite potrivit Legii privind activitatea băncilor nr.202/2017; organizațiile de creditare nebancaară definite potrivit Legii cu privire la organizațiile de creditare nebancaară nr.1/2018; sucursalele băncilor și ale organizațiilor de creditare nebancaară din străinătate care desfășoară activitate pe teritoriul Republicii Moldova; furnizorii de inputuri agricole; asociațiile de economii și împrumut; Serviciul Fiscal de Stat.</p>	4	<p>-referitor la noțiune de „creditor”, este necesară excluderea textului „și ale organizațiilor de creditare nebancaară din străinătate” deoarece Legea nr. 1/2018 nu prevede astfel de entități pe teritoriul Republicii Moldova. Totodată, pentru ajustarea terminologiei cu cea utilizată în Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor, propunem, după cuvântul „băncilor”, completarea cu cuvintele „din alte state”;</p>	Se acceptă.
<p>debitori – fermieri, persoane juridice sau fizice, indiferent de statutul lor juridic sau de modul lor de finanțare, din contractele de credit, respectiv leasing, precum și din contracte de furnizare (vânzare-cumpărare) a inputurilor agricole, încheiate cu creditorii.</p>	5	<p>- referitor la noțiunea de „debitor”, recomandăm a se preciza dacă categoria de „persoane juridice sau fizice” este vizată ca o categorie aparte sau este în conexiune cu termenul „fermieri”. Totodată, formularea „fermieri...din contractele de credit” pare să necesite revizuire în vederea clarificării sensului vizat: înțelegem că definiția ar face referință la fermierii care au statut de debitor conform contractelor de credit, de leasing sau contractelor de vânzare-cumpărare a „inputurilor agricole”.</p>	Se acceptă. Noțiunea a fost redefinită.
<p>a) a obținut credite sau inputuri utilizate pentru activități agricole;</p>	5	<p>5. Referitor la art. 3: - la lit. a), propunem a se aprecia dacă este necesară reglementarea aspectului când (începând cu ce dată) debitorul a contractat creditul sau a cumpărat „inputurile” pentru activitățile agricole. Totodată, având în vedere că art. 4 lit. c) din proiectul de lege face referință la garanții financiare emise până la 1 septembrie 2024 (conexe creditelor obținute de debitori până la 1 septembrie 2024), propunem completarea corespunzătoare a art. 3</p>	Se acceptă

	<p>c) culturile agricole ale debitorului au fost afectate în proporție de cel puțin 60%, iar suprafața prelucrată afectată constituie nu mai puțin de 50% (+5%) conform datelor prezentate în raportul 4-AGR sau certificatelor emise de primărie în cazul întreprinderilor care prelucrează mai puțin de 10 ha, de seceta pedologică și atmosferică din anul 2024, consemnate în Actul de constatare a pagubelor cauzate culturilor agricole de situațiile excepționale cu caracter natural;</p>	<p>lit. a), în final, cu textul „până la 1 septembrie 2024”.</p> <p>- la lit. c), semnalăm, că din modul de formulare a prevederii rezultă că condiția de la litera respectivă se referă doar la întreprinderile care prelucrează mai puțin de 10 ha. Astfel, pare să fie necesară revizuirea prevederii în vederea precizării dacă textul „în cazul întreprinderilor care prelucrează mai puțin de 10 ha” este doar în conexiune cu textul „certificatelor emise de primărie” sau condițiile prevăzute la lit. c) vizează exclusiv întreprinderile care prelucrează mai puțin de 10 ha.</p>	<p>Se acceptă. Litera c) a fost redactată.</p>
6		<p>Totodată, recomandăm a se preciza cine emite sau întocmește Actul de constatare a pagubelor cauzate culturilor agricole. De asemenea, utilizarea termenului „întreprinderilor” nu pare a fi în corelație cu noțiunea de „debitor”, care include orice persoană fizică sau juridică, indiferent de statutul acesteia, inclusiv persoanele care nu au statut de întreprinzător.</p>	<p>Se acceptă</p>
8	<p>d) în 30 de zile de la emiterea prezentei Legi a notificat toți creditorii cunoscuți despre cazul de afectare a culturilor agricole și a cerut acestora restructurarea/reeșalonarea sau, după caz, suspendarea obligațiilor de plată, născute din contracte, pentru o perioadă de minim 6 luni. Notificarea se va realiza prin intermediul unei comunicări scrise (în formă liberă) care cumulează lista tuturor creditorilor și a datorțiilor aferente, astfel asigurând transparența în procesului de negociere.</p>	<p>- la lit. d), corelativ prevederii art. 4 lit. c), care stabilește termenul-limită până la care pot fi prelungite garanțiile financiare emise de ODA (31 decembrie 2025), recomandăm a se stabili perioada maximă pentru care se poate conveni asupra prelungirii, renegocierii sau suspendării obligațiilor de plată. În acest sens, propunem substituirea textului „de minim 6 luni” cu textul „de la 6 luni de la 12 luni”.</p>	<p>Se acceptă parțial. În contextul avizului Ministerului finanțelor textul „și a cerut acestora restructurarea/reeșalonarea sau, după caz, suspendarea obligațiilor de plată, născute din contracte, pentru o perioadă de minim 6 luni” a fost exclus.</p>
9		<p>Suplimentar, atragem atenția asupra faptului că proiectul de lege nu detaliază în ce caz se va aplica reeșalonarea și în ce caz – suspendarea obligațiilor de plată. Pe de altă parte, proiectul de lege nu precizează cine (debitorul sau creditorul) are discreția în determinarea opțiunii (reeșalonare sau suspendare) care se va aplica și a termenului pentru care se va aplica opțiunea respectivă (având în vedere că proiectul de lege oferă un interval de la 6 la 12 luni);</p>	<p>Se acceptă observația, dar atragem atenția că având în vedere că proiectul prevede că reeșalonarea sau suspendarea se face prin acord adițional, din această mențiune se deduce că părțile convin prin acordul lor comun asupra modalității de modificare a condițiilor contractului. Corespunzător și termenul de asemenea se va negocia între părți.</p>

	<p>6. În vederea asigurării uniformității cu uzanțele bancare (a se vedea și pct. 2, 19, 31, 31 din Regulamentul cu privire la clasificarea activelor și angajamentelor condiționale, aprobat prin Hotărârea BNM nr. 231/2011, care, cu privire la creditele acordate de bănci, utilizează în mod constant termenii „prelungire” și „renegociere”) și a clarității terminologiei juridice utilizate în cadrul legal (potrivit art. 54 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative), la art. 3 lit. d) și la art. 4 lit. a), propunem substituirea cuvintelor „restructurarea/reeșalonarea” și „se vor restructura/reeșalona”, cu cuvintele „prelungirea/renegocierea” și „se vor prelungi/renegocia”, corespunzător.</p>	Se acceptă
10	<p>7. Cu privire la art. 4 lit. a), înțelegem că eventuala restructurare, reeșalonare sau suspendare a obligațiilor de plată se va efectua prin acordul părților, în baza cererii debitorului, potrivit regulilor generale stabilite de Codul civil (conform art. 996 din Codul civil, „Contractul poate fi modificat sau rezolvit numai în conformitate cu clauzele sale ori prin acordul părților, dacă legea nu prevede altfel.”), creditorul având discreția de a accepta, negocia sau refuza condițiile propuse de debitor. În acest sens, pentru a fortifica claritatea prevederii, propunem substituirea textului „se vor suspenda prin acorduri adiționale la contracte” cu textul „se vor suspenda în baza acordului părților, prin încheierea de acorduri adiționale la contracte”.</p>	Se acceptă.
11	<p>a) obligația de plată a datoriiilor restante acumulate, precum și a ratelor scadente aferente împrumuturilor, reprezentând rate de capital, dobânzi, comisioane și penalități, datorate de debitori în anul 2024 către creditorii până la data intrării în vigoare a prezentei Legi, se vor restructura/reeșalona sau, după caz, se vor suspenda prin acorduri adiționale la contracte, la cererea debitorului, cu excepția cazului prevăzut la articolul 5;</p>	Se acceptă.
12	<p>b) se permite capitalizarea dobânzilor scadente mai puțin de 12 luni;</p>	<p>Referitor la art. 4 lit. b), opinăm că, capitalizarea dobânzilor reprezintă, în esență, o finanțare suplimentară indirectă a debitorului cu probleme financiare. În acest sens, semnalăm, că potrivit regulilor prudențiale aplicabile băncilor, OCN și AEL, finanțarea suplimentară pentru acoperirea plăților aferente datoriei în cazul în care se atestă situația precară a debitorului implică riscul de supraîndatorare a debitorului.</p> <p>Propunem a se evalua o redacție similară celei prevăzute în Ordonanța de Urgență nr. 4 din 25 ianuarie 2024 a României. „b) în cazul suspendării obligațiilor de plată,</p>

	<p>se permite capitalizarea dobânzilor datorate până la 1 septembrie 2024. Datoria capitalizată se va plăti în rate pe durata rămasă până la scadența prelungită a creditului ulterior perioadei de suspendare;”</p>			<p>Se acceptă parțial. Textul literei c) a fost expusă într-un articol separat la propunerea Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării.</p>
13	<p>Cu privire la art. 4 lit. c), fiind cont de prevederile art. 4 lit. b), este necesară revizuirea produselor de garanție emise de ODA pentru a acoperi și datoria capitalizată.</p>			<p>Se acceptă parțial. Proiectul este conceput ca o măsură de sprijin pentru fermieri, care se materializează anume în suspendarea de drept pe un termen de 6 luni a obligațiilor de plată. Or, negocierea și încheierea unor acorduri – adiționale reprezintă regula în relațiile civile, și nu conține nimic derogatoriu.</p>
14	<p>8. Cu privire la art. 5, stabilirea unei dispoziții absolute (necondiționate) de suspendare a obligațiilor de plată determină responsabilitatea legală a băncilor, OCN și AEI de a oferi ajutor în formă de dispensă oricărui debitor care îndeplinește cerințele de eligibilitate, fără a ține cont de impactul asupra situației financiare a creditorilor respectiv, în loc să se ofere discreție creditorilor de a selecta debitorii eligibili și de a adapta soluțiile la situația specifică a debitorilor.</p> <p>Opinăm, că băncile, OCN și AEI ar trebui să fie libere să decidă care debitori urmează să beneficieze de măsurile de sprijin și ce fel de măsuri de sprijin cu caracter temporar pot fi oferite debitorilor, cu condiția ca măsurile să se încadreze în cadrul general prudențial stabilit pentru aceste categorii de creditori.</p> <p>În acest sens, sesizăm, că Ordonanța de Urgență nr. 4 din 25 ianuarie 2024 a României „pentru stabilirea unor măsuri de sprijin cu caracter temporar, destinate producătorilor agricoli în scopul gestionării efectelor fenomenului de secetă pedologică din anul 2023 și ca urmare a agresiunii Rusiei împotriva Ucrainei” (a se vedea, spre exemplu, art. 6 alin. (3)) nu stabilește obligația creditorilor de a suspenda executarea obligațiilor de plată ale debitorilor producători agricoli, creditorii având discreție în evaluarea cererilor depuse de către debitori și în luarea deciziei de aprobare sau de respingere a cererii debitorului.</p> <p>În contextul celor menționate supra, propunem revizuirea art. 5 în vederea reglementării clare a dreptului creditorilor de a decide cu privire la acceptarea sau</p>			<p>Se acceptă parțial. Proiectul este conceput ca o măsură de sprijin pentru fermieri, care se materializează anume în suspendarea de drept pe un termen de 6 luni a obligațiilor de plată. Or, negocierea și încheierea unor acorduri – adiționale reprezintă regula în relațiile civile, și nu conține nimic derogatoriu.</p>

		<p>respingerea cererii debitorilor, prin excluderea cuvintelor „de plin drept”. Suplimentar, propunem completarea art. 5 cu următoarea prevedere: „În cazul adopției deciziei de suspendare a obligațiilor de plată, creditorii vor asigura gestionarea eficientă a lichidității, precum și gestionarea prudentă a altor riscuri aferente.”</p> <p>Adițional, propunem revizuirea textului „pentru un termen minim de 6 luni” în vederea stabilirii clare și fără echivoc a termenului de suspendare a obligațiilor de plată a debitorului.</p>	Se acceptă
	Ministerul Justiției	<p>1</p> <p>În conformitate cu art. 33 alin. (6) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, „(6) În urma avizării și consultării publice, autorul proiectului actului normativ întocmește sinteza, care include obiectiile și propunerile autorităților publice și recomandările reprezentanților societății civile, conform unuia dintre modelele prevăzute în anexa nr. 2”. În acest sens, în urma analizei avizelor recepționate și a tabelului de sinteză au fost identificate observații care nu au fost incluse și comentate în tabelul de sinteză (observația din avizul BNM din pct. 4, referitoare la art. 2 din proiect - „referitor la noțiune de „creditor”, este necesară excluderea textului „și ale organizațiilor de creditare nebankare din străinătate” deoarece Legea nr. 1/2018 nu prevede astfel de entități pe teritoriul Republicii Moldova. Totodată, pentru ajustarea terminologiei cu cea utilizată în Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor, propunem, după cuvântul „băncilor”, completarea cu cuvintele „din alte state”). În acest sens, atragem atenția asupra necesității includerii acesteia în tabelul de sinteză cu expunerea opiniei autorului proiectului pe marginea acesteia (chiar și dacă ajustările respective au fost operate în textul proiectului).</p> <p>În contextul definiției oferite pentru noțiunea de „creditor” la art. 2 din proiect sesizăm că aceasta include atât băncile, organizațiile de creditare nebankară, cât și asociațiile de economii și împrumut. Reieșind din considerentul că contractele de credit sunt specifice activității băncilor și organizațiilor de creditare</p>	Se acceptă
		<p>2</p>	Se acceptă

		<p>nebanară, iar asociațiile de economii și împrumut încheie în acest sens contracte civile de împrumut, considerăm că este judicios a se realiza o reflectare uniformă a acestui aspect pe tot parcursul textului proiectului. Așadar, se propune ca cel puțin în cuprinsul definiției noțiunii de „debitor” de la art. 2, la art. 3 lit. a), după cuvântul „credit”/„credite” să fie incluse cuvintele „împrumut” și corespunzător „împrumuturilor”. Corelativ la art. 4, după cuvântul „împrumuturilor” se va include cuvintele „și creditelor”. În cazul celorlalte prevederi din proiect cu un conținut similar, asupra oportunității completării date se va decide de către autorul proiectului.</p>	
	3	<p>Cu referire la prevederile art. 3 lit. b), prin prisma observației formulate de BNM referitor la cazurile când sunt vizate terenurile agricole cu o suprafață mai mică de 10 ha, remarcăm că ambiguitatea sesizată de BNM persistă în continuare în textul proiectului de lege. Prin urmare, cu referire la prevederea de la art. 3 lit. b) „(...) Suprafața prelucrată se probează prin raportul 4-AGR sau certificatul emis de către primar, în cazul debitorului care posedă terenuri cu destinație agricolă cu o suprafață mai mică de 10 ha,” urmează a se explicita dacă atât raportul 4-AGR cât și certificatul emis de către primar vin să probeze suprafețele prelucrate ale unor terenuri cu destinație agricolă cu o suprafață mai mică de 10 ha sau doar certificatul emis de primar va proba suprafețele pentru terenurile mai mici de 10 ha, iar rapoartele 4-AGR vor proba, corespunzător, suprafețele prelucrate pentru terenuri cu o suprafață mai mare de 10 ha.</p>	<p>Se acceptă. Textul a fost expus în următoarea redacție: „Suprafața prelucrată se probează prin raportul 4-AGR, iar în cazul debitorului care posedă terenuri cu destinație agricolă cu o suprafață mai mică de 10 ha prin certificatul emis de către primar”</p>
	4	<p>La art. 3 lit. b) al doilea alineat, întru corectitudinea redactării, referința la ordinul ministerului agriculturii și industriei alimentare și ordinul ministerului afacerilor interne” se va substitui cu referința la ordinul ministrului agriculturii și industriei alimentare și ordinul ministrului afacerilor interne or, în conformitate cu prevederile art. 11 alin. (1) lit. k) din Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate ministrul emite în mod unipersonal ordine în limitele competenței sale.</p>	<p>Se acceptă</p>

Se acceptă.

Cu referire la prevederea de la art. 3 lit. c) din proiect (,c) în 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei Legi, a notificat toți creditorii despre cazul de afectare a culturilor agricole. Notificarea se va realiza prin intermediul unei comunicări scrise (în formă liberă) care cumulează lista tuturor creditorilor și a datoriiilor aferente, astfel asigurând transparența în procesului de negociere;”) atragem atenția că aceasta conceptual nu poate fi susținută deoarece ea potențial poate bloca pentru un interval de timp întregul mecanism prevăzut de legea dată.

Astfel, atragem atenția că proiectul de lege conține o normă care consacră un efect juridic ce operează de drept din momentul intrării în vigoare a legii. Este vorba despre prevederea de la art. 4 ce stabilește că „Art. 4. În raport cu debitorii prevăzuți la art. 3, se suspendă de drept pe un termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei Legi obligația de plată a datoriiilor restante acumulate, precum și a ratelor scadente aferente împrumuturilor, reprezentând rate de capital, dobânzi, comisioane și penalități, datorate de debitorii în anul 2024 către creditori până la data intrării în vigoare a prezentei Legi.” Pentru a se asigura aplicabilitatea acestei norme este necesar ca, la momentul punerii ei în aplicare, subiecții concreți care cad sub incidența ei să fie posibili de identificat. Or, în situația în care art. 3 lit. c) din proiect consacră un criteriu de identificare a subiecților care urmează a se realiza într-un anumit termen de la data intrării în vigoare a legii (30 de zile de la data intrării în vigoare a legii) este evident faptul că nemijlocit la momentul publicării legii și intrării ei în vigoare nici unul din subiecții vizați de legea data nu va putea proba întrunirea cerinței date, urmând ca ei între timp să asigure notificările respective către creditori. Prin urmare, prevederea de la art. 4 de facto va fi fără efect pentru subiecții legii până în momentul când aceștia vor putea proba efectuarea notificării. Așadar, dat fiind faptul că prevederea de la art. 3 lit. c) poate altera întregul concept al proiectului de lege, aceasta urmează a

5

		<p>fi exclusă din proiect, cu păstrarea exclusivă a obligației de notificare a creditorilor în conformitate cu prevederile existente la art. 5 din proiect.</p>	
	6	<p>În contextul acestei remarci, eventual este necesar a se intervine în cuprinsul art. 5 din proiect după textul „prezentei legi,” cu textul „sub sancțiunea decăderii din drepturile prevăzute de aceasta.”. Totodată, se va asigura și o ajustare a prevederii de la art. 5 ce face referință la „art. 3 lit. a)-c)”, prin substituirea acesteia cu referința la „art. 3 lit. a) și b)”, or, la momentul actual debitorii vizați de lege aparent sunt puși în o situație în care la notificarea realizată în conformitate cu art. 5 urmează să anexeze o dovadă a realizării unei notificări în conformitate cu art. 3 lit. c), ceea ce este un non-sens.</p>	Se acceptă
	7	<p>În contextul intervenției realizate în cuprinsul art. 3 lit. a) din proiect prin care s-a stabilit expres intervalul de timp în care au fost încheiate contractele vizate de lege (1 septembrie 2023-1 septembrie 2024) urmează a se analiza necesitatea unor ajustări corespunzătoare și în cuprinsul celorlalte prevederi din proiect care fac referință la momentul încheierii contractului sau după caz a datorării plății „până la data intrării în vigoare a prezentei legi” (art. 4, art. 7 lit. a), art. 9 din proiect).</p>	Se acceptă de principiu, dar observăm că obligațiile de plată apar după data încheierii contractelor. Deci art. 3 litera a) circumscrie intervalul de timp în care au fost încheiate actele juridice. Pe cînd art. 4, 7 și 9 se referă la obligațiile scadente născute din aceste contracte.
	8	<p>Cu referire la prevederea de la art. 6, ajustată în conformitate cu observația nr. 6 din avizul BNM, atragem atenția că în formula actuală aceasta conține formulări inconsecvente din punct de vedere a dreptului civil, nefiind clar diferența practică dintre „suspendarea obligației de plată” și „prelungirea obligației de plată”. Totodată, din formula actuală existentă la art. 6 („Art. 6 Suspendarea a obligațiilor de plată prevăzute la art. 4, precum și prelungirii/renegerii obligațiilor date pentru un termen mai mare de 6 luni se poate realiza prin intermediul inițierii de către debitorii a negocierilor cu creditorii acestora, cu încheierea subsecventă a unor acorduri adiționale la contractele prevăzute la art. 3 lit. a).”) aparent se creează impresia că prin norma respectivă se are în vedere suspendarea obligației de plată și suspendarea prelungirii/renegerii obligației,</p>	Se acceptă

	<p>ceea ce este vădit contrar ideii generale a proiectului. Așadar că se impune o reformulare a art. 6 după cum urmează: „Art. 6 -Suspendarea obligațiilor de plată prevăzute la art. 4 pentru termene ce excedează termenul de 6 luni, precum și o renegociere a obligațiilor date se poate realiza în baza acordului părților prin intermediul inițierii de către debitor a negocierilor cu creditorii acestora, cu încheierea subsecventă a unor acorduri adiționale la contractele prevăzute la art. 3 lit. a).”</p>		
Se acceptă	<p>Cu referire la prevederea de la art. 7 lit. a) din proiect, remarcăm faptul că aceasta este superfluă în contextul existenței prevederii de la art. 6 din proiect, care redă identic aceeași idee. În plus, atragem atenția că această prevedere de la art. 7 lit. a) (cât și prevederea de la art. 6) în esență nu constituie o derogare de la prevederile Codului civil, or anume prin intermediul Codului se dispune cu valoare de principiu posibilitatea părților ca prin acorduri adiționale să modifice unele efecte ale contractelor încheiate anterior (art. 996 din Codul civil stabilind următoarele: „Contractul poate fi modificat sau rezolvit numai în conformitate cu clauzele sale ori prin acordul părților, dacă legea nu prevede altfel.”). Prin urmare, prevederea de la art. 7 lit. a) din proiect urmează a fi exclusă.</p>	9	
Se acceptă. Cuvântul „prelungire/” a fost exclus	<p>Cu referire la prevederea de la art. 11 din proiect într-o manieră similară urmează a fi reexaminată utilizarea noțiunilor de „prelungire” și „suspendare” a obligației de plată.</p>	10	
Se acceptă. Nota a fost ajustată.	<p>La Nota de fundamentare, compartimentul „Obiectivele urmărite și soluțiile propuse” urmează a se atrage atenția că soluțiile propuse în proiect nu corespund soluțiilor indicate în textul legii (a se vedea prevederile art. 3).</p>	11	
Se acceptă.	<p>Concluzia expertizei Proiectul legii cu privire la unele măsuri de sprijin a fermierilor în legătură cu seceta din anul 2024 a fost elaborat în vederea stabilirii unor măsuri de sprijin cu caracter temporar, destinate fermierilor în scopul gestionării efectelor fenomenului de secetă pedologică și atmosferică din anul 2024. În nota informativă se</p>	1	<p>Centrul Național Anticorupție 06/2/15425 din 11 septembrie 2024</p>

			<p>menționează că impactul proiectului asupra fermierilor constă în: „diminuarea riscului insolvabilității și crearea condițiilor pentru inițierea lucrărilor agricole pentru anul agricol 2025”, iar impactul social constă în: „garantarea securității alimentare și menținerea dezvoltării economiei rurale”. La fel, în notă autorul menționează aspecte ce țin de analiza impactului de reglementare cu evidențierea impactului asupra sectorului public, privat, financiar, social. În final, menționăm că, în redacția propusă, proiectul nu conține factori de risc care să genereze apariția riscurilor de corupție.</p>	
--	--	--	---	--

Secretar de Stat

ex. Vasilii Dogotari
tel. 204 - 525

Digitally signed by Șarban Vasile
Date: 2024.09.11 14:29:52 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

Vasile ȘARBAN